

NOVINE

Cejna novine je:

Na cejlo leto 10.40 K
Na po leta 5.25 K
Edno štev. 20 fillerov.

Političen, družbeni i pismeni
list za stároslovence.
Prihája vsáko nedejo.

Vreditelstvo s izdajitelstvo:
Politične komisárije tiskárna
propaganda.

Mér Kapitálizmuša.

Apoštolje nevaláni svejtskoga méra so se páli oglasili v Páriši. Velikoj Nemškoj so že dáli te »blázeni mér« — smrtni vdarec. Zdaj je pa na réd prišla Nemška Austrija. Njoj so túdi podelili takzváni svoj mér, šteri je zaistino drúgo nej, kak ti smrtna osoda szá stánje politično i gospodárstveno gledoč.

• Kapitálizmuš ántánta je páli posvedočo z ednim činom svojim hűdobnost od svoje vse klačilne te tyranske politike. Méрни kontrakt, šteroga je novinarstvo nemško na svejt prineslo, je dobro svedočanstvo stánja našega, po šterom se lahko cejni kapitálizmuš imperialistički, kakti nájposlednja fáza biti njegovoga nedostát-noga.

Imperializmuš nemre biti dopűstliv, niddi velikodűšni on nej se je vojskűvao nigdár za misli, niddi nešče Wilsonizam (14

točkaj je on skupijo svoje mislis gledoč na mér politično dredjenjé národov i. t. d.) vu življenje národov vűspelati; njegov dűstveni réd ga prisiljáva, da náj li v nikom ne včini proti njemi, i da v vsem zákone svoga drűstvenoga življenja spunjáve.

Vodili so neprestanoma gospodarstvene manűvre, boje za podpomágo svoje dobrobitnosti z edne stráne, te z drűge stráne so se grožali med sebowi neprehenjano imperializmuš ántánta i nemško-austrijski te bivši vogrski za kolone v tihinskih krajina i za polűtok Balkánski. Vtom boji gospodárstvenom je kapitálizmuš sam od sebe onemogao.

Premiinoli boj so nej srednje europske držáve zgűbile, nego ga je zgűbo kapitálizmuš sam. Pádanje se njgovo se je zgodilo nájprvle v onim držánjam, v šterim se je podloga kapitálűstov, ta nájslednja, — vojska, podrla. Po vsedi so nastanole revolucije

politične, štere je proletária v boji vmnogo trpéča v znáki demokracie izvojštila. V Nemškoj so šteli mésto imperializmuša postaviti parlamentársko demokracio.

Tem revolucijam je fundamentálsko zrok bio Wilsonizmuš gledoč na samoravnitelstvo národov i. t. d. Mláde držáve so želele mér, a bogáštšina pa je štela v boji si spravlene millione dolpoložiti. Ali nóve držáve so želele i potrebile nadale i herb kapitálizmuša.

• Zmágajni ántánt-kapitálizmuš je nej vűdila lűbéznost-bratinska, on je »pobedio« svejt, i tak posledke njegove zmáge inogao je vživati. V pobedjenim držánjam je kapitálizmuš oživiti več nej mogao, živeza, je nej bilo nadale prestao i mednárodni kapitálűstov piac. Kapitálizmuš je vmro, buržoázia záhodne Europe se sebe protinajšla z gládnov, raztrganov proletáriov.

Konec boja je nájprvle v izhodnoj i srednjoj Europi doprnesao svoje sádoa za

Lóg odločenjá.

Nadaljenje.

II.

Dregetajóci od stráha, brezi vsega glása, prime te mládi človik rokó svojega voditela ino šla sta, bejžala sta onedva brezi pokoja. Drevje je samo tak, kak letelo vkraj kre njidva i čűla sta i glás pókánja svoji stopájov za sebowi. Vűre minéjo ino itak sta ešče vu lógi.

— Ó, kak sam trűden! si zdehne gor te mládi človik ino celű obnemoreni postáne na ednoj križopotji.

— Ešče dugo pűt máva pred nama ino niddi do smrti ne doségneva nájni cio. Ali glédaj esi, naprej ti ga pokážem!

Ino kak svojo rokó, z naprejkazajóciim prstom, gorzdigne njegov voditeo: te mládi človik na ednók samo na ednoj, z drevjom okóli vzétoj, čistini logá, kak v kákši živi, tihi kejpaj mozia, sám sebe vidi, po návadnoj kűlnoj pűti, próti svojimi dűmi idóčega. Ali kak se tak z ča-

soma či duže bliže k svojimi dűmi približáva ino kak svoj dűm doségne: ne čűti več nikše želenje, nikše lűbézni próti svojoj mládoj, lejpoj ženi, ár je cejla njegova miseo samo na správanje imetka obrnjena.

Naprejevzeme páli vsakdanéšnje delo svojega vučiteliskoga stálűša, svojega máloga vesničkoga vűrstva, ali nej več za znanosti dobrűte razširjávánja volo med delajóciimi, nego naj si kak nájveč vűjednosti správi vkűper. Vidi svoj cejli žitek v deseti, dvajseti, treseti i v stűrdesetom leti svojega dela. Vidi se, vu šestűdesetűpét lejtnoj svojoj starosti, na smrtnoj posteli sedéčega, za hrbtom z vánkűšmi podprejtoga i svoje cejlo življenje skűzpremišlavajóčega: kak je svojo, zdaj že skoro pűt lejt pokojno, ženo nigdár nej lűbo, kak se je i ona vkraj obrnűla od njega. Kak sta zgűbila svojo sedem lejt staro, slabo, nájvečkrát betežno jedino hčér, šteroj je, zná bidti, niddi i on nej bio právi oča, ár sta se obadvá, za vűkšega haska i dobička volo, nájvečkrát vsigdár z drűgimi pajdášila, drűžila.

Vsigdár sta obadvá, z ženov vűred, samo imetek k imetki, vűjednost k vűjednosti, pejnaze k pejnezam dejvala vkűper, brezi pokoja, brezi milűvánja drűgi. Od nájvűksi siromákov sta vkűppokűpila 220 plűgov zemlé, četűvero hrámba ino spravila sta si zvűn toga vűše od stűrdesetű jezero gotovčine túdi. Ali kak bi naj dűbo v rűke ešče telko, ešče i več bogáštva: od toga si premišláva, v tom si tere glavű te m්රájóci starec ešče v slednjoj svojoj vűri.

Vidi etak nej samo svoj cejli žitek, celű do groba, nego i nešterne svoje, med jezermi siromákmi, rávnič tak, kak on delajóče, vesničke bogáte vűrte, z svoje i z bližánji vesnic. Vidi váraške bogáte trűce, meščane (pűrgare), tvorničáre (fabrikante); pejnez i zemlé knűze, mešne i vűkše oblastnike, od vesničkoga notárűša do ministra, od soldáčkoga poddesetnika do generálűša ino vsej eti gláve: krále i casare, za steri máli račun se velka vnožina siromákov skrbi, njim vso lehkoto i lepoto etoga žitka pripravla. Vidi vsa trűpenja človečánstva od stároga vűrejmena máo do

dobrobitnost i stánje proletárie. Kapitálizmuš ántánta je naimre pobedio bogatšvino srednje europe, ali milliárdski dug, prepravleni pów nadale sama buržoázia, štero je zmágao, se njemi je protivila. Da se oslobodi, mogao je ropati, na prosto z krádnjov bi vračijo rane včinjene. Oroparstvo njegovo je odrédio na hásek buržoazie, i na kvár sáme proletárie.

Nemško je ántánt že na odločbo poti postavio. Zdaj je prišla na réd Austrijska proletária. Zadobila je tá proletária tudi kontrakt métni od kapitálizmov. Samoravnitelstvo národov je páriška konferencija preobrnola, okrivila fundamentalno točko Wilsonizmuša. Nemška Austria nemre se odločiti, k šteroj državi bi se priključila, brezi pitanja i dovolbe saveza národov. Kapitálizmuš je vzeo njoj trgovinske brode i nidti ne dobi pót k morji, tak je za njo trgovina slobodna od njih prvlé telko naglášena na veke, prestala. Kak se z toga kontrakta vidi, ántánt šče srednjo Europo sebi kolonizirati. Pów srednje Europe na duga lejta sebi dolprivézati, da tak on sam more se rejšiti od onoga silnoga duga, šteroga je poožrčio te nesmileni, ali že na srečo mnogih premínoli svejtski boj. Ino da si to zagvúšo, naprosto je odrédila, ka Nemška Austria jedino samo smej meti vojsko od 20.000 lúdi.

Za proletário Nemške-Austrie je nastopila vóra, čas zdaj: *biti ali pa ne biti*. Posvedočilo se zdaj i znóva, ka ántántski kapitálizmuš ne cejni poniznost, da mirenje ž njim ne pela do cila. Revolucija, čista proletárska politika, ali potpuno spádnjenje politično, gospodárstveno te morálno.

Zaberimo si zdaj!

Posvedočilo se je, ka mér, svejtski mér samo vojskúvanje revolucionarsko proletárie je mogoče doprinesi a nikša drúga politika nidti zavlačenje drúgo.

Gle! Náj poglédne naša vogrska proletária kontrakt métni Austriji dáni, ka da čaka od ántánta. Za bojni dug jedino samo Nemška-Austria i Vogrska država da sta dogovornivi, ino da náj samo njévi samivi ga rejšavleta.

Nóve države samo ščejo na sebe vzéti dug pred bojnov včinjeni; bojne posode, nadale dugé za vremena bojnoga napravlene, da náj samo Nemška-Austrija i Vogrska rejšavleta.

Tak po tom more se dogovárjati, more se do cila priditi, more se poseo naš te teški métno rejsiti??? Stojimo pred vremenom za nás istinsko važnim, gda se bode posvedočila moč, te rejšilo pitanje na vse veke kapitalizmuša i proletarie svejta, Što si je zabrao, za onoga več nega više nazadićvanje. Edna pot je samo, edna mogočnost. A to je jedino samo vojskúvanje revolucionarsko próti kapitalizmuši i odstop od njega na vse veke.

Notrijemanje Papirnatih Pejnez.

(Bank.)

Rev. Rav. Sovjet (tanács) je, pod num. III. na papirnate pejneze gledocs od ausztr.-vogrszke banke vödane, szledécsa odrédo:

§ 1.: Vogszka Sovjetrepublika stoji na podlogi potpune nezavisnosti finansalszke, finánczialszki promet Vogsz.-Ausztr. Banke dolpretecsé leta 1919. m. 31-ga dec.-ra; Rav. Rev. Sovjet to dosej-

maosnje jedinsztvenoszt finánczialszko nepoduzsi, papirnate pejneze (banke) Vogsz.-Ausztr. Banke od denésnjega dnéva po sledécsi odrédhaj po malko de notrijemao i premejni z prometnim pejnezami.

§ 2.: Papirnati pejnezi od 50, 100, 1000 i 10000 K. Ausztr.-Vogszke Banke leta 1919. jun. 30-ga bodo prestali biti zákonszka placsilna szredsztva. Banke od 10 i 20 Kor. do 1. 1919. jul. 31-ga, od 1, 2, 25 i 200 Kor. pa do 1. 1919. mejszeca deczembra 31-ga bodejo osztali v prometi.

§ 3.: Papirnati pejnezi Ausztr.-Vogszke Banke v 2. §. naznácseni po osztanovlenom vremeni za placsilna szredsztva se núczeni nemorejo, nidti gormejniti nidti se ne primájo.

§ 4.: Papirnati pejnezi Ausztr.-Vogszke Banke v § 2. oznácseni po dolpretecsenji osztanovlenoga vremena za 60 dni pri postanszki kaszaj ali pri sterom stécs pod paszkov Sovjetrepublike sztojécssem insztituti (kaszaj) fanánczialszkom se lahko notrimenijo i dájo.

§ 5.: Po tom osztanovlenom vremeni papir. pejnezi Ausztr.-Vogszke Banke (steri, nej so notrimenjenji) vredsaszt i cejno zgúbijo, one te mejniti sledi nemre, samo poleg vazsnoga zroka volo i dopúscsenjem visesnje finánczialszke oblaszti se slobodno bodejo gorimejnili tej zaosztali pejnezi.

§ 6.: Z prometa z porábe vövzéti papir. pejnezi za osztanovlenoga vremena pri institutaj (kaszaj) v § 4-tom oznácsenih se lahko dolpolozsijo i polina toga polpolozsenja dá se zanúc, porábo vérti.

§ 7.: Notrimenjeni papir. pejnezi pestankomi glávnomi finánczialszkom i institutaj Ausztr.-Vogszke Banke, v krajinaj pa poszredilnim institutami se poslo.

denésnjega cajta, cejli národov robstvo, temnice, tejl mantránje, groznosti boj, štere so oblastnicje svejta samo za toga volo vrgli na delavno lúdstvo, náj si oblast svojo, imetek svoj na dale zagvúšajo i povékšajo.

Vidi pred sebov vse eto, kak vu sneh, ete na križopotji logá stojéči mládi človik, vse one, šteri so, kak on, dobróto i lúbéznost v žitki nigdár nej poznali; šteri so, kak on, siromaške delavce vu vsigdár vékše siromaštvo správlali. Vidi vse eto ino sám sebe na smrtnoj posteli, kak si v sledjem hipi svojega življenja ešče itak na správlanje vékšega imetka misli, dokéč si obslednjim zdehne, nazáj se prevrže na vánkise i merjé...

Ino te na zemló dolispádnjeni mládi človik, kak vkrajpústi rokó svojega voditela i glavó svojo z rokmi pokrije: na ednók i zarazmi včenjé i opominanje svoje práve matere zemlé, štera vso svojo deco na dobróto i lúbéznost vcsi. Kak da bi ga što smekno v srcé, strsne se od toga skózpreživóčega, zobstonskoga, jezernim i

jezernim drúgim na kvár, samomi sebi brezi vse mirovnosti, brezi vsega vesélja stojéčega svojega žitka.

— Strašen si ti. Što si tak, ki me tak lagoonje vodiš?

— Jas sam imetek i moji verniki so glávničárje (kapitalistje)!

— Idi vkraj. Odidi od méne! — njemi skriči té mládi človik, gda se próti zemli obrné ino svoje lice na zemló položi.

Eden grdi smeh se začúje ino sám ostáne on.

Kak se páli gorzdigne z zemlé i goristáne, na ednók i pred njim stojita oviva drúgiva dvá možka.

— Ka delaš ti tú? — sta ga pitala.

— Mrejtí morem, — právi njima te mládi človik — pomilújta me!

— Zaberí si ednoga voditela med nama. Nego samo ednoga más lahko med nama dvema ino tvoja skrb je, šteroga bšo meo!

Te mládi človk, ednoga za drúgim, poglédne teva dvá možka ino z svojim poglédom pri onom postáne, šteri je svetlo čarno oblejko meo na sebi, z erdčim svilnatim pojásom okóli sébe, z na dugo dolviséčimi krajniki,

— Tebé si odeberém! právi njemi.

Brezi vse rejči, se na tiho osmejé te nepoznáni, prime ga za rokó, na štero je te, te drúgi, kak kákše prikázanje, premino z óči njegovi.

Pun stráha, drži rokó svojega drúgoga voditela te mládi človik ino šla sta, bejžala sta onedva skóz po lógi brezi pokoja. Vóra miné za vórov ino sta ešče itak vu lógi.

— Ó kak sam trüdem! si zdehne gor te mládi človik ino celó brezi vse móči postáne na ednoj križopotji.

— Ešče dugo pót máva pred sebov ino samo po smrti doségneva nájni cio. Ali naprej ti ga pokážem!

Nadaljávanje.

§ 8.: Pri notrimejnjeni tej bank se **neszmi niksi procent (%) dolracsunati**, kasze one morejo notrimejniti v vrejdnosti kovonskoj.

§ 9.: *Ki pa v § 2-om naznásim i po dnévami osztanovlenimi z prometa vöväte pejnze za placsilno sredstvo nücza, gori-mejni, ali pa proti odrédbi zgrejsi, pride pred sod revoluczionarszki i bode kastigan nadale vsze takse pri njem nájte papirnaté pejnze bodejo odnjega vkrajvzéli.*

§ 10.: Ki bode takse goriglászó on dobi polino tiszte summe.

§ 11.: Ta odrédba sztopi v mocs z dnévom oznanenja i sovjet lüdsztva goszpodársztva de opravlaó z njov.

Fülek József

Révész Nándor

kotriga direktóriuma.

pol. zavüp. sold. slov. krajine.

Pollák Károly

sekretár.

Na póti zmáge.

Vojniki naše rdéce vojske so na roparske čehes nesmileni vdarec dáli. Sigurnost, te samovjest naše vojske je doprneslo že tak dugo željeni čas: da se naj tá roparska, vandalska vojska z držáve naše pobéra ednok. Vogrska proletária je dostojni odgovor dála na napád zvünski i onotrašnji próti nás imperiálizmuša mednárodnoga.

Rdéca naša vojska v svojoj zmágajnoj póti je prišla k nóvomi móčnomi stánji: njéna zmágajna róka, štera je ropare románske i česke pobjedila, štera je zadržála gori na póti lakote i stírala z zemlé od kapitálistickoga tyranstva odslobodjene, znóva i znóva zmágajno, pobjedno napredúje dosejmao esče gori neoslobodnjenoj zemli.

Naša vojska je po dugoj i trdoj bitki pobila vandalske čehes poleg varóša Kašše i tak se je ogromno velika krajina od čehov dosejmao opsednota gorioslobodila. Neprestanoma tira, bije zdaj nehajnoga nevalánoga neprijátela našega, šteri zdaj že nerédno beži próti svojemi domi imperializmuša tyranskoga.

Za dugoga svejtskoga boja pun nevole i stráda so dostakrát dali vö oznano od oslobodjenja tálov držav te várošov voditeli vojne-kotrige kapitálizmuša. V krvávom, 5 lejt trpéčen boji so premnogokrat oznanoli zmagajne gláse. Popevali so od oslobodenja várošov, prebiválstva z rejčmi »jakosti.« Ali v njuvim oznanaj se že te pokázala nakána hüdobna. Dela, opravljanja so bila te samo pred znanénja deli, štera zdaj ščejo kapitálisti vöspelati. Radost njihova je bila lážna, sebična. Cil jedini so pred očmi meli nej ka bi po zakonaj juša i človečanstva hodili, nego samo da v takzvanim »goroslobodjenim krajinaj« i nadale morejo žepke svoje napunjávati te gülti prebivalstvo tej krajini.

Zaistino za prebiválstvo nazájvzétih i goroslobodjenih krajini nej je bila nikša prednost; ja, njihovo takzvano »goroslobodjené« za njih nej je prineslo nikše polakšanje, nego je zaistino značilo i doprineslo na šinjek njihovo tyranstvo i oroparstvo. Tak, da je proletária goroslobodjenih krajini kak prvlé, tak i sledi pod jármom potežitelov svojih stenjala, ino zavzétje nej je drügo poozrocitelo za njih kak, da *premejnio vért njihov tyranski, da drüga nóva buržoázia je njim življenje njuvo oteščavala.*

Próti vsem tem bojnskimi oznama kak so drüge oznane naše zmágajne rdéce vojske. Zavzétje tej krajini za proletáriv zaistino goroslobodjene znamenúje, te bode i nadale oznanúvalo zaistinsko oslobodo v bodočem zmágajno napredúvanje naše rdéce vojske.

Vojska naša proletárska prinesé zaistino goroslobo bratji svojoj, goroslobodo od jarma kapitálistickoga vse klačilnoga. Na tej krajinaj mesto njihovoga gospodstva stopi ravnanje národa i včasí se začne dolterenje jarma nesnosnoga kapitalizma. Goroslobodjena proletária v róke vzeme po vsedi gospodstvo, móč, da tak po tom naj pravica svetlosti se širi med bratni proletarskimi.

Ztem, ka naša rdéca vojska nazáj bije i tira vojsko hüdobno i brezdravno i očiščavle od njih opsednote krajine *nešče intergritát (cejlovitost) zaistinititi, níditi granice od 1000 lejt stojéce državí vogrskoj nazaj spraviti i — postaviti. — Ne!*

Od 1000 lejt mao gorstojéce vogrsko držánje nej je nikak i nigdár bilo držanje delajočih, nego na vládi bivajočih kapitálistov krajina, v šteroj je vsaki jednako delajoci jéčao pod jármom robsta, te zrablistva sebičnoga tedašnje buržoazie.

Da se že jednok razmimo!!!

Vojske naše vogr. ke proletária zmágajno napredúvanje nej je národni boj, nego je jedino samo edna fáza, tao k rüšenji kapitálizmuša od itráne meduárodne revolucije.

Proletária vogrska za národni cio se nebori, vojsküvle, nego za mednarodni.

Ne oslobodjávla záto Slavóško, ár je ono bilo eden tao že 1000 lejtnoj državí vogrskoj, nego záto, ka tó želi svejtska revolucija, tó je tao nam dáni z svejtske revolucije.

V tej krajinaj ne bode več poteženje národno, Ár z rüšenjem kapitálizmuša prestane z ednim i poteženje národno. Proletária bode v róke vzéla móč, i na nikoj spravljenjem buržoazie bode prestal i pitanje národnosti. Zaistinilo se bode samoravnitelstvo proletarsko.

Z ednov rečjov proletária bode zvráčila rane, bode postavila mesto državí kapitálistické, držánje delajočih lüdi.

Goszpodársztvo.

Zaszlüzsné prilozsnoszti. Nes-csemo sze duzse po szveti sztepati! Nam trbej v nasem domácsem kraji zadoszta priszlüzsní prilozsnoszti odpreti. Tá neogibna potrebsina sze pa dá z omogocsitvov povéksanja pridelanja doszégnoti. Za razvijanje i povzdigo pridelanja pa szo pripomocsne prilike potrebne. Takse pridelné prilike sze morejo od nase priprávní lüdi iznájti i sz pomocsjov vláde presztópnoa novoga réda naréditi. Za to naszledécsé narédbe v pogléd pridejo:

1.) Narejanje zseleznic: edne od Kanizse ali Lendave prek Beltinec, Szobote v Radgonjo, drüge od Monostira prek Sv. Jürja. Szobote v Lotmerk za razvoj vozsnye, za izvozsnyo i privozsnyo, to je za premenitev pridelkov i drügoga blága; (zové sze »promet«).

2.) Naprávlanje edne elektrárne za izhasznanje velke vodne moci Müre v preszkrb masinszki delavnic cele krajine.

3.) Posztavitev zglédnoga kmétsztva za vszakse znamenito poszébno zemljedelsztvo z predávnyimi solami za teoreticsno i delavno vcsenjë lüdsztva, tüdi za rokodelszto potrebne domácse skéri i drügi priprávi.

4.) Organiziranje i nasztavitev pridelni zadržüsznic iz veleposzesztvi poljedelcov, máli i véksi kmetov (pávrov) za zavedno obdelanje i izhasznanje zemljé gledocs na szilje i krmo pripávlanje, zsvinorejo i krmljenje kakti v vrednoszt szprávlanje pridelkov.

5.) Nasztavitev kemicsne krmopreiskávne pripráve v Szoboti.

6.) Posztávlanje priprávní fabrik, kak na priliko: Ciglenica (opekárnica); izdelnice poszode, kopanj i szopárni dimnikov (rorov) iz ilójce; mlin; prelnica i tkálnica; szüsálnica za krumpise, repo i szád; delavnice náprávlanja mészne mele za krmo iz poginjene sztvári, roscsov i iz kláláni odpádkov; klálnica i hladiscse; mltóvárnica (zsejfárnica) i szvecsárnica; delavnica za pridobitev kolbász i sunk; itd.

Poljedelsztvo. Znanoszt poljedelsztva kmetijsztva ali zemljedelsztva obszéga:

a) Obscno (szplójsno, popresno) znánje.

b) Poszébno znansztvo, najmre od: vremena; poljedelsztva kemije (locsitev, locsba); rasztlinszke szejátvi i szaditvi (pova); obdelanja trávníkov i pásnikov; rasztlinszki betegov, skodcov ali kvárcov; obscne znanszti zsvinoreje i krmljenja; govedártsztva ali govedoreje; mlekársztva; konjereje ali konjártsztva; szvinjereje, ovcsársztva ali ovcereje, kozársztva, reje domácsi závcov, perotnine, vcselársztva, szvilársztva ali szviloreje; prihisnoga goszpodársztva (vérsztva); delovrsbe ali oprávlanja i knigoszpelávanja, poljedelszkoga oszkrbnistva, posztávodájsztva, drzsávopisza ali státiszti, itd.; poljedelnoga rokodelszta

i poljedelne indusztrije; posztávlanja poljedelszke hrambe; skéri i masinov za obdelanje i druge tehnike; zsvinozdravnistva; obdelávanja ográdov (goric, szadovnjákov, zelenjákov, cvetnjákov—korinszki ogracsek); prirode; lovine i sporta (krátkocsaszta); ribolosztva.

Proszimo tozadevne vsze csaszne i krajne isztinszke prigodbe, prikázni, opazbe, izkúsnosztí poljedelcov i kmetov (máli i véksi vértov), kak túdi drúgo vredno znansztvo nam za razglásenje poszlati. Bodimo za to, naj sze vsij eden od ovoga, nej szamo po domácsolj veskoj segi, liki túdi po tój poti porocsila ali naznanila iz tém véksega kraja!

Domáči i svejta glási.

Naša zmágajna vojska je nazáj vzela moremo praviti središnje mesto, város Kaššo. Város te znamenit je naša rdéča vojska z velikim trúdom, ali z spunim odúševlenjom zavzela. Oster boj je mogla prlé izvojštiti, da ga v svoje roké zadobi, ár je prótistanak naših neprijátelov močen bio i cejliva dva dni je trpo, držao. Tú izlejvao svoj ogeny besni puniva dneva naš neprijáteo z buržoázioim vkúp, ali naša trúdove i teškoče nepoznavša rdéče vojska je té phalanks neprijátelski predrla i vojsko imperialističko skoro do niti vničila.

Vojska tá zmágajna se vojsküvle za uzvišemi svoj cil: osloboditi človečanstvo od jarma staroga tyrańskoga svejta. Sovjetrepublika leži naimre jedino za té cil, porúšiti stári nehajni svejt z temelja, i tak na tem rúševinama znóva zasidati svejt nóvi, v šterom de kraljevala sloboda i sreča i zadovolstvo za nóvi odvejteč človečanstva.

Za nazáj vzétje vároša Kašše je od velike vážnosti i znamenitosti. Najlepši znak moči naše rdéče vojske. Z tem činom je pokazala pred cejlím svejtom, da proletaria vogrska je mogočna na život, da ona nej je nejaka.

V varoši Kašši je zdaj velika radost, veliko odúševljenje poleg goroslobodnjá od samosilništva neprijátelov naših, odúševljenje je silno i prehodilo je cejlo preletário.

Revolucija v Indiji.

Vlást engleska v Indiji se že močno rúši, pomenkávle.

Od dnéva do dnéva pride glási z dalješnje kráje izhodne Ažije. Induši prebiválci Indije) neprestanoma se prótipostávlejo vládi silničkoj Englezov. Englezi gorstanak národa nikak nemrejo zadúšiti. Induši so že túdi dozreli, da i sámi morejo ravnati svojo držávo brezi nesmilénoga tutorstva Englezov, — právi Hornimant. Njega je podkrao za tó vózgonio z države Indušov.

Gorstanak podpéra krao Afganije (država v srednjoj Ážiji) z močnov i krepkov vojskov. Prebiválstvo Indije, kakti osloboditelja svojega od jarma Englezov, tó vojsko po vsédi z najvékšem veselíom čáka, prima.

130.000

Kineški poslanik je obečao francuskoj vládi na páriškoj konf.-ji pomoč oprošeno. Frančuška náimre je prosila od vláde kineske delavce. Delavci tej do gorzidali varoše od nemcov porúšene v premínočem boji.

Frančuški železničárski delavci i sociálisti. Opsedajoča engleska vojska Nemškoj.

V premínočem tjední so frančuški železničári oznanoli na kongresuši, ka so jednomišleniki v delaj Nemške Rusije i naše države.

Té so batrivno gorivzéle boj z kapitalístmi i zmágajno idejo naprej na póti gorzidanja sociálističkih držav na rúševinaj kapitalističkih.

Protivio se vládi poleg prisilnoga méra Nemške, i je vópovedao svoj prótistanak.

Sociálisti so pa svoje vseobče protivljenje túdi na znali v parlamenti; nadale sámi se bodejo skrbeli, ka národ náj túdi spozna cejloto krivičnoga kontrakta.

Englezi so že spoznali nevjernost vojske svoje. Veči tao vojske je odpovedalo bóganost i tó rávnič vojske opsedajoče Nemško. Med njimi se túdi v velkoj méri širi nezadovolnost próti sebičnom ravnánji kapitalístov.

Dúhovniki.

Kommissár šolski poslov je vódao odrédbo od pláče i od dohodk dúhovnikov. Po toj odrédbi, bio kakši štéč dúhovnik, nadale apatice, školniki zgúbijo pristojbo (pláčo) dosejmaošnje kak v pejnezaj, tak i naturno (dohodek.) V hižaj (farov) slobodno i nadale ostánejo, ali morejo za njé árendo pláčati. Kotrige, slúžbenike crkvene odsejmáo de mogao sovjet (tanáč) cerkveni z svojega hrániti i gordržati. Slúžbeniki pa morejo podpisati pred krátkim cajtom eto ozmano: „Naznanim, da sam stáliš crkveni ostavio i stópo v stáliš svetski.“ Ki tó ne podpišejo, oni slúžbe ne dobijo.

Od stáre vláde ostánovleno pomoč i onim, ki so odsejmáo, pláčo svojo ešče vó nej dóbili, bode njim tá nóva vláda vópláčala. Kongruo i nametak vsákomi dúhovniki vláda samo do l. 1919-ga dn. 30-ga juniúša bode vópláčala. Nadale, ki so brezi slúžbe, oni pa na vse veke bódo izpláćeni z 1000 kor.; za vsáko njihova peršono (drúžina ali po deca) i za one, štore so gordržali 250 kor. dobijo.

Položaj naše rdéče vojske.

Naša rdéča vojska se že veče dnévov bije zmágajno zneprijátelom. Posebno oster boj je pelala próti neprijátela na obej stráni Hernáda, te od varoša Aboš próti záhodi. Naša vrla vojska je na vsej mestaj fronte nazáj zbila neprijátelov, te zavzela od njega 14 mašinski púks, 2 štúka.

Okoli varoša Léva pa je obranbeno vojsküvanje vitežke vojke naše dobro vó-

vdarilo. Pri varošaj Kisszeben te Eperješa od záhoda sunca na na šo vojsko nape-lani napád so ostro nazáj zbili i neprijátel je prisiljeno bio neredno pobegnóti. Na drúgi mestaj fronte je mér.

Podpisanje mérnoga kontraktuša Nemške.

Pred ništérnimi dnévami je novínárstvo prineslo glás, ka Nemška nešče podpisati mérní kontraktuš páriške konferencije. Záto i je na pravišči weimarskom ravnitelstvo Nemške dolzahválilo.

Zdaj pa na hitroma je prišao glas, da so nenci privolili podpís mérnoga kontrakta. I da bi že nemci predali prepis spravišča weimarskoga po poslaniki Hanieli páriškoj konferenciji, v šterom so naznanili, ka so Nemška i zavezniki njéni pripravni v vsem poglédi primiti kontraktuš dáni njim od konferencije páriške.

Skrivnosti kaštela Orošvárskoga. 40 kišt drágocejnosti v stené zozidane najšli gori.

V kašteli Orošvarskom na Erdélyskom je nej dugo, ka so 40 kišt drágocejnosti od zláta i srebra gorinajšli. Té drágocejnosti so bilé v stenó zozidane. Vóposlanike je na tó shrambo pripelala meglínost zida.

Drágocejnosti so več millionov vrejdna. Vsej 40 kišt so odposlali v Budimpešto.

Belgija.

Nazáj je poslala v Páris na mérnó konferencijo poslanike svoje.

Pred nekim cajtom je mála Belgija nazájpozvala poslanike svoje z páriške mérne konferencije. Naimre posli Belgije so se nej rejšávali po volí, želi njénoj. Zdaj pa — ka se čúje — poslanike je svoje nazájposlála na konferencijo v Páris. Ántánt njój je spuno zeljo njéno. Bode dobila 6 milliárdov za kvár pod bojom od nemcov poozročeni.

Prepis Clemenceau-a k vogrskoj tanáčnoj republiki.

Clemenceau, predsednik francusčkoga ministeriuma, poslao prepis páli k našoj sovjetrepubliki. V prepisi stoji, ka náj se dokonča boj, šteri je brezí cila (?) od držav. Gorpozové vogrsko tanáčnorepubliko, da náj nazáj pozové svojo rdéčo vojsko do granice, štero mérna konferencija ostánovila med Vogrskom i Česko-Slovaškom. Či naša vláda spuni tó želenje ántánta, te bodejo truppe románske túdi nazáj šle do granice med Vogrskov i Romániov ostánovlene.

Truppe románske nesmi za nazájidenja bantúvati níditi prejk granice pregánjati. Te prepis označi graniče med Vogrskom, Česko-Slovaškom i Romániov. Po prepisi bi Kassa, Zólyom i Rozsnjó vároši spadnoli pod Česko; granica bi se vlekla na sever od Salgótarjána, te kraj Ipolya (voda) vse do Dune. Na záhod kre Dune vse do Pozsona; naturno je, da bi Pozsony i Komárom túdi spadno pod Česko. — Granica románska od Tornye kre vode Maróša na izhod, odtéc pa prejk varoša Nagyszalonta próti Osejki do Tisze vode bi se vlekla. (?)